

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นคนไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ สถานศึกษาต้องจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กรมวิชาการ. 2545 : 1-2) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องนำกรอบความคิด หลักการ จุดหมาย และโครงสร้างที่สำคัญ ๆ จากหลักสูตรแกนกลางไปเป็นแนวทางการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 ซึ่งได้ระบุให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) มีหลักการจัดการศึกษาว่าเป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ทุกคนมีส่วนร่วม การศึกษามุ่งความเป็นเอกภาพของชาติ เน้นความเป็นไทย ควบคู่กับความเป็นสากล ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ และมีคุณธรรม จริยธรรม จุดหมายของหลักสูตรมุ่งพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพและศักยภาพ ในการพัฒนาตนและพัฒนาสังคม และกำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรไว้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ (กรมวิชาการ. 2545 : 4 - 5)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด (กรมวิชาการ. 2545 : 8) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม

ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีส่วนประกอบมาจากหลายแขนงวิชา ลักษณะเป็นสหวิทยาการ เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะและกระบวนการต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ ในการดำเนินชีวิตและการมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในฐานะพลเมืองดี ตลอดจนนำความรู้ทางจริยธรรม หลักธรรมของศาสนามาพัฒนาตนเองและสังคม ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ. 2545 : 3 - 4)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะเป็นแกนในการพัฒนาคน เพื่อไปพัฒนาสังคมได้ค่อนข้างมาก สาระการเรียนรู้ที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในแต่ละสาระการเรียนรู้ดังกล่าว ตลอดจนยึดมั่นและปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขตามระบบการปกครองที่สอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทั้งทางสังคมและทางธรรมชาติ (กรมวิชาการ. 2544 : 20 - 21) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาจึงกำหนดให้มีการเรียน เรื่อง ระบบและวิธีการของสหกรณ์ ซึ่งอยู่ในสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

การเรียนเรื่องระบบและวิธีการของสหกรณ์ นักเรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับการได้ศึกษาและได้มีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสหกรณ์ของตน ของชุมชน ให้มีความเจริญอย่างยั่งยืนตามนโยบายที่สมาชิกเห็นชอบ มีทัศนคติที่ดี ซึ่งจะนำประโยชน์มาสู่สมาชิกโดยรวม (สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2548 : 267) นักเรียนจึงเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะกระบวนการและเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งนี้

เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ดังกล่าวจึงต้องมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning Approach)

กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2546 : 134) การเรียนรู้แบบร่วมมือ มีวิธีการที่หลากหลาย สามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้ (อรพรรณ พรสีมา, 2541 : 40 - 42) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเตรียมนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข การจัดการเรียนรู้ยังมีประโยชน์หลายประการ เช่น ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่น ช่วยพัฒนาความคิดของผู้เรียน ยกย่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (จันทรา ดันติพงศานุรักษ์, 2543 : 37) สนอง อินละคร (2543 : 116) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 4 - 5 คน ที่มีความสามารถต่างกัน คือ มีนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 3 คน และนักเรียนอ่อน 1 คน นักเรียนทุกคนเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกัน มีการปรึกษาหารือภายในกลุ่ม ผลสำเร็จของนักเรียนแต่ละคนคือผลสำเร็จของกลุ่ม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมบัติ กาญจนารักษ์ (2545 : 9) ว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ด้วยกันเป็นกลุ่ม ตามสาระการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายจนประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ในการเรียนและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุพัตรา ศิริรักษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหาและมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ผู้เรียนจึงต้องเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน สร้างสรรค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและนำความรู้ ทักษะกระบวนการมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 55) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของจิตวิทยาการเรียนการสอนและจิตวิทยาพัฒนาการ ของ

นักการศึกษา และทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ว่าผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ก็เมื่อได้ลงมือปฏิบัติ โดย ดิวอี้ (Dewey) เชื่อว่า การศึกษาคควรมีความสัมพันธ์กับชีวิตในปัจจุบันและเตรียมตัวเพื่ออนาคต และนักจิตวิทยาพัฒนาการ เพียเจท์ (Piaget) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ (Active Learning) เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้เด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 14)

ผู้วิจัย เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ซึ่งประสบปัญหาในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากการสอนแต่เดิมจะเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ โดยจะไม่ค่อยเน้นการพัฒนาทางสังคม ส่งเสริมให้มีการแข่งขันกัน และเรียนตามลำพัง ซึ่งนักเรียนไม่ได้คำนึงถึงการปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือกันระหว่างนักเรียนคนอื่น มีผลทำให้นักเรียนส่วนใหญ่เกิดความเครียด ไม่มีความสุขในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะมีผลที่แตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่เรียนเก่งและเรียนอ่อน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมาทดลองให้นักเรียนได้เรียนรู้ ซึ่งจากโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัย ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจำนวนหน่วยกิต 3 หน่วยกิต จำนวน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และ 120 ชั่วโมงต่อปี จากรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2551 คะแนนเฉลี่ยร้อยละของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นร้อยละ 71.11 (รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัย, 2551 : 12) และจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาระดับประถมศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา คุณภาพระดับประถมศึกษา ต่ำกว่าระดับดี ได้แก่ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ระดับพอใช้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2551 : 21 - 22) ซึ่งทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคตสถานศึกษาคควจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก ใช้สื่อประกอบการสอน ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์

ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน จากแนวคิดดังกล่าว คาดว่าจะทำให้นักเรียนมีความสุขพร้อมทั้งมีการร่วมมือกันในการเรียนรู้ รวมทั้งจะเป็นประโยชน์และแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ต่อไป

คำถามการวิจัย

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือจะแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ต่ำและทำให้นักเรียนมีความร่วมมือกันได้หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบบและวิธีการของสหกรณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบบและวิธีการของ สหกรณ์
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนรู้กิจกรรมด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบบและวิธีการของสหกรณ์

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนรู้โดยการใช้กิจกรรมด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบบและวิธีการของสหกรณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนกุศหล้าวิทยา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 27 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การใช้กิจกรรมกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับความพึงพอใจของนักเรียน

3 . ระยะเวลาในการวิจัย การใช้กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดกิจกรรมกลุ่ม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ระบบและวิธีการของสหกรณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกุศหล้าวิทยา โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือในการถ่ายทอดแนวคิด ความรู้ ทักษะต่าง ๆ ไปสู่ผู้เรียนตามขั้นตอนและกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

2. กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มละความสามารถ มีทั้งนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน กลุ่มละประมาณ 4-5 คน โดยที่สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบงานของตนและงานของกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทำให้ทุกคนในกลุ่มได้เรียนรู้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ และคะแนนจากความสำเร็จของแต่ละคนเป็นคะแนนความสำเร็จ

ชีวิตในสังคมต่อไปในภายภาคหน้า ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบการเรียนรู้แบ่งกลุ่ม ผลสัมฤทธิ์ (Student Teams-Achievement Division หรือ STAD) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน การสอน 5 ขั้นตอน คือ ชั้นเตรียม ครู้นำเข้าสู่บทเรียน ชั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ชั้นตรวจสอบ ผลงานและทดสอบ และชั้นสรุปบทเรียน

3. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 5 คน ประกอบด้วย สมาชิกที่มีความรู้ความสามารถ มีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลางและเรียนอ่อน โดยที่ สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่ม ไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมรับผิดชอบ ต่อ การเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือ ความสำเร็จ ของกลุ่ม รวมทั้งทุกคนเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งจะเป็นพื้นฐาน การดำรงชีวิตในสังคมต่อไปในภายหน้า การเรียนรู้แบบร่วมมือ มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ชั้นเตรียม กิจกรรมในชั้นเตรียมประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ ร่วมกันและจัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยตามระดับความสามารถเรียนเก่ง ปานกลางและเรียนอ่อน เป็นสัดส่วน 1 : 3 : 1 ครูแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกแจ้ง วัตถุประสงค์ของบทเรียน และการทำกิจกรรมร่วมกัน การฝึกฝนทักษะพื้นฐานการทำกิจกรรม กลุ่ม

3.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงาน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

3.3 ชั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาท และหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะได้ร่วมกันรับผิดชอบ ต่อ ผลงานของกลุ่ม ในขั้นนี้ครูอาจกำหนดให้นักเรียนใช้เทคนิคต่างกัน เพราะเทคนิคต่าง ๆ จะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้แต่ละเรื่อง ในการเรียนรู้ครั้งหนึ่ง ๆ อาจใช้ เทคนิคการเรียนรู้หลาย ๆ เทคนิคประกอบกัน เพื่อให้ได้ผลการเรียนที่มีประสิทธิภาพ

3.4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่านักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ได้ครบถ้วนหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล เพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้

3.5 ขั้นสรุปบทเรียน และประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังนักเรียนไม่เข้าใจ ครูจะอธิบายเพิ่มเติม ครูและนักเรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานเป็นกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือ จุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง และนำผลการเรียนมาพัฒนาตนเอง

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ระบบและวิธีการของสหกรณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 30 ข้อ

5. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกที่นักเรียนมีต่อการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ได้จากการวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการใช้กิจกรรมกลุ่มด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบบและวิธีการของสหกรณ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 สำหรับนำไปพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. เป็นแนวทางให้ครู บุคลากร เจ้าหน้าที่ในสถานศึกษาได้ปรับใช้กิจกรรมด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้ในการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนต่อไป